

Міністерство освіти і науки України
Херсонський державний університет



**«СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ
ЕКОНОМІКИ, МЕНЕДЖМЕНТУ, СФЕРИ
ОБСЛУГОВУВАННЯ ТА ПРАВ В УМОВАХ
ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ»**



**Матеріали міжнародної
науково-практичної конференції
13-14 листопада 2025 року**

м. Івано-Франківськ
2025р.



**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ БІЗНЕСУ І ПРАВА
ACADEMY OF ECONOMICS AND HUMANIST POLAND
STATE UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES IN KONIN
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЇВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ»
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ІМЕНІ ІВАНА
БОБЕРСЬКОГО
ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ «ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ**

матеріали

Міжнародної науково-практичної конференції

**СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ,
МЕНЕДЖМЕНТУ, СФЕРИ ОБСЛУГОВУВАННЯ ТА ПРАВА В
УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

13-14 листопада 2025 року

Херсон, Івано-Франківськ - 2025

УДК 330.34:005.21:338.46:34(100)

Затверджено відповідно до рішення вченої ради Херсонського державного університету (протокол від 22 грудня 2025 р. № 10)

Редакційна колегія:

Мельникова К.В. – к.е.н., доцентка, деканеса факультету бізнесу і права, Херсонський державний університет.

Члени редакційної колегії:

Tetiana Kazakova – Dr, Dean of the Faculty of Tourist and Recreation Academy of Economics and Humanist Poland, Lodz (Poland);

Tetiana Cherniavska – Doctor of Sciences, Professor, State university of applied sciences in Konin (Poland)

Mykhailo Kolibabchuk – PhDr, медіатор, акредитований міністерством юстиції Словацької Республіки;

Паска М.З. – професорка, завідувачка кафедри готельно-ресторанного бізнесу Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського

Рарицька В.Б. – к.ю.н., перший проректор Закладу вищої освіти «Подільський державний університет»;

Соловійов А.І. – д.е.н., професор, професор кафедри економіки, менеджменту та адміністрування, Херсонський державний університет;

Стратонов В.М. – д.ю.н., професор, професор кафедри національного, міжнародного права та правоохоронної діяльності, Херсонський державний університет, заслужений юрист України.

Мохненко А.С. - д.е.н., професор, професор кафедри фінансів, обліку та підприємництва, Херсонський державний університет;

Сотула О.С. - д.ю.н., професор, професор кафедри національного, міжнародного права та правоохоронної діяльності, Херсонський державний університет;

Ушкаренко Ю.В. – д.е.н., професорка, завідувачка кафедри економіки, менеджменту та адміністрування, Херсонський державний університет;

Бурак В.Г. – д.п.н., професорка, завідувачка кафедри готельно-ресторанного та туристичного бізнесу, Херсонський державний університет;

Петренко В.С. – д.е.н., доцентка, завідувачка кафедри фінансів, обліку та підприємництва Херсонський державний університет;

Гавловська А.О. - к.ю.н., доцентка, завідувачка кафедри національного міжнародного права та правоохоронної діяльності

Долгов А.Г. - к.ю.н., в.о. доцента кафедра кримінального та цивільного права і процесу Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Відповідальний секретар:

Мохненко А.С. - д.е.н., професор, професор кафедри фінансів, обліку та підприємництва, Херсонський державний університет.

Рецензенти:

Наумов Олександр, доктор економічних наук, професор, професор кафедри менеджменту зовнішньо-економічної діяльності підприємства Державного університету «Київський авіаційний інститут»;

Пристемський Олександр, доктор економічних наук, професор, професор кафедри підприємництва, обліку та фінансів Херсонського державного аграрно-економічного університету.

ISBN 978-617-8670-47-4

СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ, МЕНЕДЖМЕНТУ, СФЕРИ ОБСЛУГОВУВАННЯ ТА ПРАВА В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (ХДУ, 13-14 листопада 2025 р.) / за ред. Мельникової К.В. Івано-Франківськ: ХДУ, 2025. 641 с. <https://doi.org/10.5281/zenodo.17938219>

УДК 330.34:005.21:338.46:34(100)

©ХДУ, 2025

Писарчук О.В., к.е.н., доцент, жлцент
кафедри обліку і бізнес-консалтингу,
Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ ВАРТОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ЗА СПЕЦІАЛЬНОСТЯМИ У ВИЩІЙ ОСВІТІ

В умовах реформування фінансування освіти, запровадження індикативної вартості та посилення конкуренції між закладами освіти обліково-аналітичне забезпечення набуває особливого значення як інструмент підвищення економічної обґрунтованості управлінських рішень, оптимізації бюджетного планування й забезпечення справедливого розподілу ресурсів у контексті розвитку людського капіталу. Зважаючи на те, що механізм запровадження індикативної вартості у системі фінансування вищої освіти за своєю суттю орієнтований не на відображення фактичних витрат, необхідних для забезпечення повноцінної та якісної підготовки фахівців за певною спеціальністю, а насамперед на встановлення граничних мінімальних орієнтирів для формування контрактних цін кожним ЗВО [2], виникає методологічна невідповідність між економічною реальністю освітніх витрат і формальним їх визначенням. Така ситуація зумовлює потребу в удосконаленні обліково-аналітичних механізмів оцінювання вартості освітніх послуг, здатних відобразити реальну ресурсну структуру та забезпечити підґрунтя для прийняття фінансово обґрунтованих управлінських рішень.

Сучасна парадигма фінансування вищої освіти в Україні визначається поєднанням ринкових і регуляторних механізмів, у межах яких індикативна вартість підготовки фахівців, встановлена відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України № 191 [1], виступає інструментом державного впливу на формування цінової політики закладів вищої освіти. Фактично, її застосування має переважно фіскально-нормативний характер, що не враховує реальної вартості ресурсів, необхідних для забезпечення якісного

освітнього процесу [3]. Фактична вартість підготовки фахівців за спеціальностями формується під впливом багатьох детермінант, від кадрового забезпечення та наукової інфраструктури до рівня цифровізації, міжнародної інтеграції та інноваційної активності закладу. Таким чином, нормативний підхід на підставі Постанови КМУ № 191 [1] не відображає складної економіки освітніх витрат, пов'язаних із формуванням високоякісного людського капіталу. Обліково-аналітична система у цьому контексті має відігравати ключову роль у виявленні, структуруванні та аналітичній оцінці витрат [3], які реально супроводжують освітній процес. Вона покликана не лише відображати сукупність економічних ресурсів, а й формувати інформаційну основу для моделювання вартості підготовки з урахуванням галузевих, технологічних та якісних характеристик освітньої діяльності. Для цього доцільним є застосування функціонально-вартісного підходу, який дозволяє деталізувати витрати за напрямками освітніх послуг, навчальними дисциплінами, освітніми рівнями та спеціальностями. Такий підхід забезпечує ідентифікацію реальних витрат на кожен елемент освітнього процесу від науково-педагогічного забезпечення до витрат на матеріально-технічну базу, цифрову інфраструктуру та комунікаційну підтримку студентів.

Крім того, обліково-аналітична функція повинна забезпечувати можливість побудови інтегрованих моделей «вартість – якість – результат», які б дозволяли зіставляти витрати із кінцевими результатами освітньої діяльності, рівнем сформованих компетентностей, працевлаштуванням випускників, конкурентоспроможністю фахівців на ринку праці. Такі моделі можуть стати основою для розроблення науково обґрунтованої методики розрахунку фактичної вартості підготовки, яка відображала б не лише фінансові витрати, але й соціально-економічний ефект від інвестування у вищу освіту.

Сучасні умови цифрової трансформації економіки створюють нові можливості для підвищення точності аналітичних розрахунків. Інтеграція

систем управлінського обліку, використання платформ Business Intelligence і штучного інтелекту сприяють автоматизації процесів розподілу витрат, аналізу динаміки фінансування та побудові прогностичних моделей витрат на підготовку за різними сценаріями розвитку. Цифрові інструменти дозволяють у режимі реального часу відстежувати зміни у структурі освітніх витрат, формувати звіти для внутрішнього та зовнішнього контролю, а також розраховувати економічну доцільність інвестицій у нові програми, спеціальності чи наукові напрями. Об'єктивне визначення вартості підготовки фахівців має спиратися на єдність бухгалтерського, статистичного та управлінського обліку. У межах такої системи доцільним є формування аналітичних центрів при ЗВО, які забезпечують збір, верифікацію та інтерпретацію даних про витрати, пов'язані з освітнім процесом. Це створює передумови для порівняння реальних фінансових показників між закладами, виявлення структурних диспропорцій, визначення оптимальних співвідношень між бюджетним і контрактним фінансуванням.

Ефективна система обліково-аналітичного забезпечення покликана подолати розрив між нормативною ціною та фактичними витратами, що забезпечують якісну підготовку фахівців. Її розвиток є необхідною умовою формування економічно обґрунтованої, соціально відповідальної моделі фінансування вищої освіти, здатної не лише запобігати демпінгу, а й стимулювати інвестиції у людський капітал, інновації та підвищення конкурентоспроможності національної освітньої системи.

Список використаних джерел:

1 Деякі питання запровадження індикативної собівартості. Постанова Кабінету Міністрів України від 03 березня 2020 року № 191 зі змінами, URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/191-2020-%D0%BF#Text>

2 Костенко І. С. Роль індикативної собівартості у формуванні ринку освітніх послуг в Україні Бізнес Інформ. 2020. №. 5 (508). С. 295-305.

3 Струтинська Л. Р. Бойківська С. Є. Оптимізація вартості навчання студентів, що навчаються за кошти фізичних чи юридичних осіб Вісник Херсонського національного технічного університету 2024. № 3(90). DOI: <https://doi.org/10.35546/kntu2078-4481.2024.3.42>